

Het fenomeen vechtafspraken: 4 jaar later

Onderzoek naar de profielen van de deelnemers, kenmerken van de vechtgroepen en – nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van – het fenomeen vechtafspraken (2022)

J. Wolsink, H. Ferwerda

Politiekunde 118

Thema: 1.5 Overig fenomeenonderzoek

Doelstelling

Aangezien de resultaten uit eerdere onderzoeken wijzen op de risico's voor de openbare orde en het ontstaan van steeds professionelere en gewelddadigere vechtgroepen, is het interessant om te bezien hoe het fenomeen zich heeft ontwikkeld. Daarvoor wordt in dit onderzoek de kennis uit het verleden kritisch tegen het licht gehouden met de kennis anno 2021. Naast dat hiermee ontwikkelingen in kaart worden gebracht, kan ook invulling worden gegeven aan bepaalde kennislacunes.

Onderzoeksvragen:

Wat zijn de profielen van deelnemers aan vechtafspraken, wat zijn kenmerken van de vechtgroepen waarin zij zitten, en heeft het fenomeen vechtafspraken zich ontwikkeld en zo ja, op welke manier?"

Methoden van onderzoek

- Deskresearch
- Interviews

Samenvatting

In 2017 publiceerde P&W het eerste onderzoek van Bureau Beke op het terrein van vechtafspraken. Dat was destijds de eerste wetenschappelijke publicatie in Europa die zich richtte op een opmerkelijk fenomeen: hooligans die afspraken maken om te gaan vechten. Het was een inkijk in een vreemde, maar op het oog onschuldige wereld: mannen willen vechten en regelen dat onderling. Ze spreken met elkaar af om in bossen of industrieterreinen op de vuist te gaan. Vreemd wellicht, maar niet per se verontrustend: de vechtafspraken bleken voorzien van regels, een competitiereglement en een scheidsrechter.

In 2021 heeft Beke opnieuw naar dit fenomeen gekeken, om te onderzoeken hoe het nu gaat met deze 'vechtgroepen'. De uitkomsten van dit nieuwe onderzoek stemmen tot grotere zorg: de groepen hebben zich ontwikkeld tot goed geoefende vechtmachines die niet alleen maar in bossen vechten, maar ook optreden in het publieke domein. De 'vuistgroepen' zijn in coronatijd ook actief geworden bij politieke demonstraties en groeien uit tot een bedreiging voor de openbare veiligheid.

Voor dit vervolgonderzoek heeft Beke gebruik gemaakt van deskresearch, interviews met betrokken politiemensen en analyse van politie-informatie om een beeld te geven van vijf Nederlandse vechtgroepen.

Resultaten

Een geïnterviewde wetenschapper geeft in de rapportage aan dat het hem nog steeds verstandig lijkt om de vechtgroepen hun gang te laten gaan. Dat klinkt logisch: de gevechten worden op dit moment nog beter gereguleerd en kennen een commerciële kant: er is een website waarop gevechten worden georganiseerd waar tegen betaling naar gekeken kan worden. Uit het onderzoek blijkt dat deze manier van kijken wel wat naïef is. Bureau Beke constateert dat de vechtgroepen hun (relatieve) onschuld hebben verloren. De vechtgroepen oefenen en selecteren door, waardoor het niveau van de vechters omhoog gaat. Er worden ook vechters 'ingehuurd' voor de onderlinge wedstrijden.

De vechtgroepen richten zich niet meer alleen op elkaar, maar zoeken steeds meer de confrontatie met de politie. Ze oefenen om de ME en politieruiters en paarden uit te schakelen. Dat zorgt voor een andere blik op deze vechtgroepen, zeker ook omdat ze ook opduiken op andere plekken in het openbaar domein. In de rapportage wordt geconstateerd dat deze vuistgroepen soms een rol spelen in politieke demonstraties (bijvoorbeeld rond de Zwarte Piet discussie of tijdens protesten tegen coronamaatregelen). Ook zien ze een andere zorgwekkende trend: korte aanvallen in het publieke domein waarbij ook onschuldige slachtoffers vallen. De rapporteurs zien dit type geweld bijvoorbeeld terug bij een aanval op het bestuur van een Duitse voetbalvereniging Union Berlin, die op bezoek was bij Feyenoord.